# Biuletyn Europejski nr 7 (102)/2022*

## Spis treści

**Informacje ..... 2**

**Nowe akty prawne Unii Europejskiej ..... 6**

**Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ..... 6**

Podatki ..... 6

Rolnictwo i rybołówstwo ..... 8

Transport ..... 10

Zamówienia publiczne ..... 11

Zasady ogólne ..... 13

**Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ..... 14**

* Biuletyn opracowywany przez Wydział Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

## Informacje

- 1 lipca 2022 r. Komisja Europejska podjęła decyzję, która umożliwi państwom członkowskim tymczasowe zniesienie ceł i VAT od importu z państw trzecich żywności, koców, namiotów, generatorów prądu i innego sprzętu ratunkowego, przeznaczonego dla Ukraińców dotkniętych wojną. Zwolnienie ma obowiązywać z mocą wsteczną od 24 lutego 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

- 1 lipca 2022 r. przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen, na konferencji prasowej w Litomyślu, gdzie uczestniczyła w inauguracji prezydencji Czech w Unii Europejskiej, dokonała oceny nowelizacji polskiej ustawy o Sądzie Najwyższym. W jej ocenie nowe prawo nie daje sędziom możliwości kwestionowania statusu innego sędziego bez ryzyka bycia pociągniętym do odpowiedzialności dyscyplinarnej, a to oznacza, że Polska wciąż nie wypełnia „kamieni milowych" przyjętych w Krajowym Planie Odbudowy.

- 6 lipca 2022 r. odbyło się uroczyste posiedzenie Trybunału Sprawiedliwości UE z okazji objęcia stanowiska przez nowych sędziów Sądu UE. Decyzją przedstawicieli rządów państw członkowskich z 29 czerwca 2022 r. sędziami Sądu na okres od dnia 30 czerwca 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2022 r. mianowani zostali: Tihamér Tóth (jako następca Barny Berkego) oraz Beatrix Ricziová.

- 7 lipca 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok sprawie C-696/20, *B. przeciwko Dyrektorowi Izby Skarbowej w W.* (ECLI:EU:C:2022:528), zainicjowanej pytaniem prejudycjalnym NSA w sprawie o sygn. akt I FSK 1785/17 (zob. s. 6–7).

- 7 lipca 2022 r. Parlament Europejski poparł propozycję, która zakłada zwolnienie ukraińskich uchodźców z obowiązku wymiany swoich dokumentów prawa jazdy na unijne. Za było 561 głosów, 6 przeciw i 5 wstrzymujących się. Projekt przepisów wymaga formalnego przyjęcia przez Radę UE.

- 7 lipca 2022 r. Sejm wyraził zgodę na dokonanie przez prezydenta ratyfikacji protokołów do Traktatu Północnoatlantyckiego w sprawie akcesji Szwecji i Finlandii podpisanych w Brukseli dnia 5 lipca 2022 r. Za ustawą ws. ratyfikacji członkostwa Szwecji

głosowało 442 posłów i wszyscy ją poparli. W przypadku Finlandii również głosowało 442 posłów, 440 było za, jeden był przeciwny i jeden wstrzymał się od głosu.

20 lipca 2022 r. Senat jednogłośnie (98 obecnych senatorów) przyjął ustawy ws. ratyfikacji akcesji do NATO Szwecji i Finlandii.

- 7 lipca 2022 r. Europejska Agencja Leków (EMA) poinformowała, że w wielu krajach UE pojawiła się siódma fala pandemii koronawirusa, za którą odpowiadają dwa bardzo zakaźne subwarianty Omikrona BA.4 i BA.5.

- 12 lipca 2022 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła ostatnie trzy akty prawne niezbędne do sfinalizowania procedury przystąpienia Chorwacji do strefy euro. Chorwacja od 1 stycznia 2023 r. będzie używać euro jako swojej waluty.

- 13 lipca 2021 r. Komisja Europejska opublikowała raport na temat praworządności w UE. Komisja opublikowała swoją ocenę praworządności w krajach unijnych po raz trzeci, jednak po raz pierwszy dokument ten zawiera także zalecenia dla państw członkowskich. Zalecenia KE mają na celu zachęcenie państw unijnych do postępów w realizacji trwających lub planowanych reform. Względem Polski KE zaleca, w szczególności, rozdzielenie funkcji ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego. Komisja wyraziła też obawy związane z niezależnością polskiego sądownictwa, zwłaszcza w związku z wydanymi przez polski Trybunał Konstytucyjny orzeczeniami bezpośrednio kwestionującymi prymat prawa unijnego, przepisy traktatów UE i Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (*vide*: https://ec.europa.eu/info/publications/2022-rule-law-report-communication-and-country-chapters_pl).

- 15 lipca 2022 r. Komisja Europejska wszczęła drugi etap procedury naruszeniowej przeciwko Polsce w związku z orzeczeniami polskiego Trybunału Konstytucyjnego, w szczególności wyrokami z 14 lipca 2021 r. (P 7/20) i 7 października 2021 r. (K 3/21) dotyczącymi prymatu prawa unijnego. Zdaniem Komisji wyroki TK naruszają art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej oraz ogólne zasady autonomii, pierwszeństwa, skuteczności, jednolitego stosowania prawa unijnego oraz wiążących skutków orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości UE.

22 grudnia 2021 r. Komisja Europejska skierowała do Polski wezwanie do usunięcia uchybienia, zgłaszając

zastrzeżenia wobec orzeczeń TK, jednakże odpowiedź Polski na to wezwanie, otrzymana w dniu 18 lutego 2022 r., nie rozwiała obaw Komisji. Polska ma teraz dwa miesiące na podjęcie niezbędnych środków w celu zapewnienia zgodności z prawem UE, w przeciwnym razie Komisja może skierować sprawę do TSUE.

- 15 lipca 2022 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o skierowaniu Węgier do TSUE w związku z węgierską ustawą dyskryminującą ludzi ze względu na ich orientację seksualną i tożsamość płciową. Komisja uważa, że prawo to narusza zasady rynku wewnętrznego, prawa podstawowe osób fizycznych (w szczególności osób LGBTIQ), a także – w odniesieniu do tych praw podstawowych – wartości UE. To kolejny etap postępowania w sprawie naruszenia prawa UE, wszczętego przez Komisję 15 lipca 2021 r. przeciwko Węgrom.

- 15 lipca 2022 r. Komisja Europejska przyjęła projekt nowych sankcji wobec Rosji. Zakłada on zakaz importu rosyjskiego złota i wzmacnia jednocześnie kontrolę eksportu w zakresie produktów podwójnego zastosowania i zaawansowanych technologii. Ma on charakter uzupełniający względem dotychczas obowiązujących sankcji. Jego celem jest utrzymanie i wzmocnienie stosowania wszystkich środków zawartych w poprzednich sześciu pakietach sankcji.

20 lipca 2022 r. ambasadorowie państw członkowskich przy UE przyjęli w Brukseli ww. pakiet sankcji wobec Rosji w związku z jej agresją na Ukrainę. 21 lipca 2022 r. został on zaakceptowany przez państwa członkowskie w ramach Rady UE.

- 17 lipca 2022 r. ministrowie spraw zagranicznych Bułgarii i Macedonii Północnej Teodora Genczowska i Bojar Osmani podpisali w Sofii protokół, który ma regulować stosunki między Sofią a Skopje i umożliwić rozpoczęcie negocjacji Macedonii Północnej o członkostwo w UE.

- 18 lipca 2022 r. ministrowie spraw zagranicznych 27 krajów UE poparli pomysł, by zwiększyć fundusz na zakup i dostawy broni dla Ukrainy do 2,5 mld euro. Fundusz dla Ukrainy to Europejski Fundusz na rzecz Pokoju, po raz pierwszy wykorzystany dla wsparcia zaatakowanego kraju spoza Unii. Państwa członkowskie, które dozbrajają Ukrainę, mogą się ubiegać o zwrot wydatków i poniesionych kosztów transportu.

▪ 19 lipca 2022 r. Komisja Europejska przedstawiła projekt rozporządzenia (EDIRPA), które utworzy fundusz o wartości 500 mln euro, wspierający wspólne zakupy przez państwa członkowskie UE najbardziej potrzebnego sprzętu obronnego. Instrument ten, realizujący zadanie postawione KE przez Radę Europejską, ma na celu zaspokojenie najpilniejszych i najistotniejszych potrzeb w zakresie produktów obronnych, wynikających z agresji Rosji na Ukrainę. Komisja proponuje przeznaczyć na ten cel 500 mln euro z budżetu unijnego na lata 2022–2024.

▪ 19 lipca 2022 r. Unia Europejska rozpoczęła negocjacje akcesyjne z Albanią i Macedonią Północną.

▪ 20 lipca 2022 r. Komisja Europejska przedstawiła plan działań, które mają uchronić UE przed niedoborem energii podczas nadchodzącej zimy. Komisja zaproponowała nowe rozporządzenie w sprawie skoordynowanej redukcji popytu gazu. Od 1 sierpnia 2022 r. do 31 marca 2023 r. państwa członkowskie Unii mają zredukować zużycie gazu o 15%. Spotkało się to ze sprzeciwem części państw członkowskich, w tym Hiszpanii, Portugalii, Grecji i Polski. Ostatecznie państwa członkowskie zgodziły się zmniejszyć swoje zapotrzebowanie na gaz o 15% w porównaniu ze średnim zużyciem w ciągu ostatnich pięciu lat za pomocą wybranych przez siebie środków. W projekcie rozporządzenia Rada określiła pewne zwolnienia i możliwości wystąpienia o odstępstwo od obowiązkowego celu redukcyjnego, aby odzwierciedlić szczególną sytuację państw członkowskich i zapewnić skuteczność redukcji zużycia gazu. Rozporządzenie Rady ma być środkiem wyjątkowym i nadzwyczajnym, przewidzianym na czas określony. W związku z tym będzie obowiązywać przez rok, a Komisja dokona przeglądu, aby rozważyć jego przedłużenie w świetle ogólnej sytuacji w zakresie dostaw gazu do UE do maja 2023 r.

▪ 22 lipca 2022 r. Europejski Bank Centralny zrezygnował z polityki zerowych stóp procentowych, ponieważ inflacja w strefie euro zbliżyła się do 9% w skali roku, a w niektórych krajach, które wprowadziły walutę euro, jak Estonia czy Litwa, przekroczyła 20%. Taka decyzja zdarzyła się pierwszy raz od 11 lat.

▪ 26 lipca 2022 r. Unia Europejska wygrała sprawę przed Światową Organizację Handlu (WTO) przeciwko dyskryminacyjnym praktykom Turcji w zakresie farmaceutyków. WTO orzekła, że wymóg przeniesienia przez zagranicznych producentów leków własnej

produkcji do Turcji, aby te leki kwalifikowały się do refundacji w ramach tureckich systemów zabezpieczenia społecznego, to praktyki dyskryminujące. WTO orzekła również, że Turcja nie może traktować priorytetowo wniosków marketingowych krajowych ośrodków farmaceutycznych przed zagranicznymi.

## Nowe akty prawne UE

*[*) Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]*

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1190 z dnia 6 lipca 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2018/1862 w odniesieniu do wprowadzania do Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) wpisów informacyjnych służących interesom Unii i dotyczących obywateli państw trzecich (Dz.Urz. z 12.7.2022 r., L 185, s. 1–9).

- Decyzja Komisji (UE) 2022/1244 z dnia 13 lipca 2022 r. ustanawiająca kryteria oznakowania ekologicznego UE dla podłoży uprawowych i polepszaczy gleby (notyfikowana jako dokument nr C(2022) 4758) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. z 19.7.2022 r., L 190, s. 141–165).

## Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

*[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]*

### Podatki

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie C-696/20, B. przeciwko Dyrektorowi Izby Skarbowej w W.**

**Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 41 – Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów – Miejsce – Łańcuch kolejnych transakcji – Błędna kwalifikacja części**

**transakcji – Zasady proporcjonalności i neutralności podatkowej**

*) Artykuł 41 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, na mocy których wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów jest uznane za dokonane na terytorium tego państwa członkowskiego, gdy nabycie to, stanowiące pierwszy etap w łańcuchu kolejnych transakcji, zostało błędnie zakwalifikowane jako transakcja krajowa przez uczestniczących w niej podatników, którzy podali w tym celu swój numer identyfikacyjny VAT (podatku od wartości dodanej) nadany przez to państwo członkowskie, a późniejsza transakcja, która została błędnie zakwalifikowana jako transakcja wewnątrzwspólnotowa, została objęta opodatkowaniem VAT jako wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów przez nabywców towarów w państwie członkowskim zakończenia transportu towarów. Przepis ten, rozpatrywany w świetle zasad proporcjonalności i neutralności podatkowej, stoi jednak na przeszkodzie tymże przepisom państwa członkowskiego, gdy wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów, które uznaje się za dokonane na terytorium tego państwa członkowskiego, wynika z wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów, która w tym państwie członkowskim nie została uznana za transakcję zwolnioną z podatku.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie C-194/21, Staatssecretaris van Financiën przeciwko X**

**Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuły 184 i 185 – Korekta odliczeń – Podatnik, który nie skorzystał z prawa do odliczenia przed upływem terminu zawitego – Brak możliwości dokonania tego odliczenia w ramach korekty**

*) Artykuły 184 i 185 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, zmienionej dyrektywą Rady 2010/45/UE z dnia 13 lipca 2010 r., należy interpretować w ten sposób, że: nie stoją one na przeszkodzie temu, by podatnikowi, który przed upływem terminu zawitego przewidzianego

w prawie krajowym nie skorzystał z prawa do odliczenia podatku od wartości dodanej (VAT) związanego z nabyciem towaru lub usługi, odmówiono możliwości dokonania tego odliczenia w późniejszym czasie, przy pierwszym wykorzystaniu tego towaru lub tejże usługi do celów opodatkowanych transakcji, tytułem korekty, mimo iż nie stwierdzono jakiegokolwiek nadużycia prawa, oszustwa ani jakiejkolwiek utraty wpływów podatkowych.

## Rolnictwo i rybołówstwo

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie C-24/21, PH przeciwko Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia,Direzione centrale risorse agroalimentari, forestali e ittiche – Servizio foreste e corpo forestale dellaRegione Autonoma Friuli Venezia Giulia**

**Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Genetycznie zmodyfikowana żywność i pasza – Rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 – Zamierzone uwalnianie do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie – Dyrektywa 2001/18/WE – Artykuł 26a – Możliwość podjęcia przez państwa członkowskie właściwych środków mających na celu zapobieżenie niezamierzonemu występowaniu organizmów zmodyfikowanych genetycznie w pozostałych produktach – Przesłanki stosowania – Zasada proporcjonalności – Wytyczne w zakresie opracowywania krajowych środków dotyczących współistnienia upraw i mających na celu zapobieżenie niezamierzonemu występowaniu organizmów zmodyfikowanych genetycznie w uprawach konwencjonalnych i ekologicznych – Środek przyjęty przez jednostkę niższego rzędu niż państwo, zakazujący na jego terytorium uprawy genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy**

*) Artykuł 26a dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylającej dyrektywę Rady 90/220/EWG, zmienionej rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r., w związku z tym rozporządzeniem i zaleceniem Komisji z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie

wytycznych w zakresie opracowywania krajowych środków dotyczących współistnienia upraw i mających na celu zapobieżenie niezamierzonemu występowaniu GMO w uprawach konwencjonalnych i ekologicznych należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu krajowego środka zakazującego – w celu zapobieżenia niezamierzonemu występowaniu organizmów zmodyfikowanych genetycznie w pozostałych produktach – uprawy na terytorium regionu danego państwa członkowskiego organizmów zmodyfikowanych genetycznie zatwierdzonych na podstawie rozporządzenia nr 1829/2003, pod warunkiem że środek ten pozwala realizować cel zapewnienia producentom i konsumentom wyboru między produktami będącymi wynikiem upraw genetycznie zmodyfikowanych a produktami będącymi wynikiem upraw ekologicznych lub konwencjonalnych i że w świetle szczególnych cech wspomnianych upraw na tym terenie omawiany środek jest konieczny do osiągnięcia tego celu i proporcjonalny do niego.

*) Gdy krajowy środek zakazuje na terytorium regionu danego państwa członkowskiego uprawy organizmów zmodyfikowanych genetycznie zatwierdzonych na podstawie rozporządzenia nr 1829/2003 zgodnie z art. 26a dyrektywy 2001/18, zmienionej rozporządzeniem nr 1829/2003, w związku z tym rozporządzeniem i zaleceniem Komisji z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie wytycznych w zakresie opracowywania krajowych środków dotyczących współistnienia upraw i mających na celu zapobieżenie niezamierzonemu występowaniu GMO w uprawach konwencjonalnych i ekologicznych, nie jest konieczne sprawdzenie ponadto w odrębny sposób, czy środek ten jest zgodny z art. 34–36 TFUE.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie C-36/21, Sense Visuele Communicatie en Handel vof przeciwko Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit**

**Odesłanie prejudycjalne – Wspólna polityka rolna – Rozporządzenie (UE) nr 1307/2013 – System wsparcia bezpośredniego – Wspólne zasady – Artykuł 30 ust. 6 i art. 50 ust. 2 – Wniosek o przydział uprawnień do płatności dla młodych rolników**

**z rezerwy krajowej – Organ administracji krajowej, który udzielił błędnych informacji w przedmiocie kwalifikacji osoby jako „młodego rolnika” – Zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań – Skarga o naprawienie szkody spowodowanej naruszeniem przewidzianej w prawie krajowym zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań**

*) Wykładni prawa Unii Europejskiej, a w szczególności zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, należy dokonywać w ten sposób, że nie stoi ono na przeszkodzie temu, by podmiot prawa uzyskał na podstawie uznanej w prawie krajowym zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań i wyłącznie na podstawie tego prawa naprawienie szkody wynikającej z błędnej interpretacji jednoznacznego przepisu prawa Unii dokonanej przez organ krajowy, pod warunkiem, że odszkodowanie to nie jest równoważne z przyznaniem korzyści sprzecznej z prawem Unii, nie obciąża budżetu Unii i że nie może powodować zakłóceń konkurencji między państwami członkowskimi.

## Transport

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie C-500/20, ÖBB-Infrastruktur Aktiengesellschaft przeciwko Lokomotion Gesellschaft für Schienentraktion mbH**

**Odesłanie prejudycjalne – Umowy międzynarodowe – Transport kolejowy – Konwencja o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) – Przepisy ujednolicone o umowie użytkowania infrastruktury w międzynarodowej komunikacji kolejowej (CUI) – Artykuł 4 – Prawo wiążące – Artykuł 8 – Odpowiedzialność zarządzającego – Artykuł 19 – Inne roszczenia – Właściwość Trybunału – Uszkodzenie lokomotyw przewoźnika w wyniku wykolejenia – Najem lokomotyw zastępczych – Obowiązek zwrotu kosztów najmu przez zarządzającego infrastrukturą – Umowa przewidująca rozszerzenie odpowiedzialności stron w drodze odesłania do prawa krajowego**

*) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, do którego zwrócono się na podstawie art. 267 TFUE, jest właściwy do dokonania wykładni art. 4, art. 8 § 1 lit. b) i art. 19 § 1 załącznika E do Konwencji o

międzynarodowym przewozie kolejami z dnia 9 maja 1980 r., zmienionej protokołem wileńskim z dnia 3 czerwca 1999 r., zatytułowanego „Przepisy ujednolicone o umowie użytkowania infrastruktury w międzynarodowej komunikacji kolejowej (CUI)".

*) Artykuł 8 § 1 lit. b) załącznika E do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami z dnia 9 maja 1980 r., zmienionej protokołem wileńskim z dnia 3 czerwca 1999 r., należy interpretować w ten sposób, że zakres odpowiedzialności zarządzającego infrastrukturą za szkody materialne nie obejmuje kosztów poniesionych przez przedsiębiorstwo kolejowe w związku z wzięciem w najem lokomotyw zastępczych na okres naprawy uszkodzonych lokomotyw.

*) Artykuł 4 i art. 19 § 1 załącznika E do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami z dnia 9 maja 1980 r., zmienionej protokołem wileńskim z dnia 3 czerwca 1999 r., należy interpretować w ten sposób, że strony umowy mogą rozszerzyć swą odpowiedzialność poprzez ogólne odesłanie do prawa krajowego, na mocy którego zakres odpowiedzialności zarządzającego infrastrukturą jest szerszy, a odpowiedzialność ta zostaje uzależniona od istnienia winy.

## Zamówienia publiczne

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawach połączonych C-213/21 i C-214/21, Italy Emergenza Cooperativa Sociale przeciwko Azienda Sanitaria Locale Barletta-Andria-Trani, Azienda Sanitaria Provinciale di Cosenza**

**Odesłanie prejudycjalne – Udzielanie zamówień publicznych – Dyrektywa 2014/24/UE – Zakres stosowania – Artykuł 10 lit. h) – Wyłączenia szczególne dotyczące zamówień na usługi – Usługi obrony cywilnej, ochrony ludności i zapobiegania niebezpieczeństwom – Organizacje lub stowarzyszenia o charakterze niekomercyjnym – Usługi transportu sanitarnego zakwalifikowane jako usługi pogotowia – Organizacje wolontariackie – Spółdzielnie socjalne**

*) Artykuł 10 lit. h) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę

2004/18/WE należy interpretować w ten sposób, iż nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które przewiduje, że zamówienia na usługi transportu sanitarnego w nagłych i wyjątkowo nagłych przypadkach można udzielić w drodze umowy na zasadzie pierwszeństwa wyłącznie organizacjom wolontariackim, a nie spółdzielniom socjalnym, które mogą dokonywać refundacji na rzecz swoich członków w związku ze swoją działalnością.

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie C-436/20, Asociación Estatal de Entidades de Servicios de Atención a Domicilio (ASADE) przeciwko Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas**

**Odesłanie prejudycjalne – Artykuły 49 i 56 TFUE – Sytuacja o charakterze wyłącznie wewnętrznym – Usługi na rynku wewnętrznym – Dyrektywa 2006/123/WE – Zakres stosowania – Artykuł 2 ust. 2 lit. j) – Udzielanie zamówień publicznych – Dyrektywa 2014/24/UE – Pojęcie „zamówienia publicznego” – Artykuły 74–77 – Świadczenie usług społecznych w zakresie pomocy na rzecz osób – Umowy w sprawie uzgodnionego działania zawierane z prywatnymi podmiotami działającymi w dziedzinie pomocy społecznej – Wykluczenie podmiotów mających cel zarobkowy – Lokalizacja podmiotu jako kryterium wyboru**

*) Artykuły 76 i 77 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one uregulowaniu krajowemu, które zastrzega dla prywatnych podmiotów niemających celu zarobkowego uprawnienie do zawierania w drodze przetargu umów, na mocy których podmioty te świadczą usługi społeczne na rzecz osób w zamian za zwrot poniesionych przez te podmioty kosztów, bez względu na szacunkową wartość tych usług, nawet jeśli podmioty te nie spełniają wymogów przewidzianych w owym art. 77, o ile z jednej strony ramy prawne i umowne, w których prowadzona jest działalność wspomnianych podmiotów, rzeczywiście przyczyniają się do celu społecznego oraz do realizacji celów solidarności i efektywności budżetowej, na których opiera się owo uregulowanie, a z drugiej strony przestrzegana jest zasada przejrzystości,

która została w szczególności określona w art. 75 owej dyrektywy.

*) Artykuł 76 dyrektywy 2014/24 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu krajowemu, zgodnie z którym w ramach udzielania zamówienia publicznego na usługi społeczne, o których mowa w załączniku XIV do tej dyrektywy, lokalizacja wykonawcy w miejscowości, w której usługi mają być świadczone, stanowi kryterium wyboru wykonawców poprzedzające zbadanie ich ofert.

## Zasady ogólne

**Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie C-261/21, F. Hoffmann-La Roche Ltd, Novartis AG, Novartis Farma SpA, Roche SpA przeciwko Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato**

**Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE – Obowiązek ustanowienia przez państwa członkowskie środków niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony prawnej w dziedzinach objętych prawem Unii – Artykuł 267 TFUE – Spoczywający na sądzie odsyłającym obowiązek uwzględnienia w pełni wykładni prawa Unii dokonanej przez Trybunał – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 47 – Dostęp do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy – Wyrok sądu krajowego orzekającego w ostatniej instancji po wydaniu przez Trybunał orzeczenia w trybie prejudycjalnym – Podnoszona niezgodność tego wyroku z dokonaną przez Trybunał wykładnią prawa Unii – Uregulowanie krajowe uniemożliwiające wniesienie skargi o wznowienie postępowania w odniesieniu do rzeczonego wyroku**

*) Artykuł 4 ust. 3 i art. 19 ust. 1 TUE oraz art. 267 TFUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom proceduralnym państwa członkowskiego, które – przy poszanowaniu zasady równoważności – skutkują tym, iż w przypadku gdy sąd administracyjny najwyższej instancji tego państwa członkowskiego wydaje orzeczenie w sporze, w ramach którego zwrócił się on do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na

podstawie owego art. 267 TFUE, strony tego sporu nie mogą żądać wznowienia postępowania w odniesieniu do wspomnianego orzeczenia sądu krajowego na tej podstawie, że ów sąd nie uwzględnił wykładni prawa Unii dokonanej przez Trybunał w odpowiedzi na ten wniosek.

## Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

*[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]*

**Wyrok Izby z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie *Szewczykowie przeciwko Polsce* (skarga nr 51832/13)**

**Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo dostępu do sądu – brak dostępu do sądu przez zwolnienie skarżących jedynie z części opłat sądowych od apelacji**

Skarżący w toczącym się przed sądami powszechnymi postępowaniu apelacyjnym wnieśli o zwolnienie z kosztów tego postępowania w części przekraczającej 10 000 złotych, wskazując, że kwotę 10 000 złotych mogą uiścić, zaciągając pożyczkę u swoich bliskich. W złożonym przez siebie oświadczeniu o stanie majątkowym wyjaśnili, że wszystkie ich nieruchomości są obciążone hipotekami i kredytami, kilka składników ich majątku jest niezbędnych do kontynuowania działalności gospodarczej, dochody uzyskiwane z działalności nie wystarczają na pokrycie kosztów zarządzania zadłużeniem, ich zdolność kredytowa jest zerowa ze względu na wysoki poziom zadłużenia oraz że nie mają możliwości swobodnego rozporządzania środkami znajdującymi się na ich rachunku bankowym. Sądy krajowe rozpoznające sprawę skarżących postanowiły zwolnić ich od kosztów postępowania apelacyjnego w części przekraczającej kwotę 60 000 złotych, tj. zwolniły skarżących z obowiązku uiszczenia spornych kosztów w części wynoszącej 40% ich łącznej kwoty). Uznały, że sytuacja finansowa skarżących jest delikatna, ale biorąc pod uwagę wartość majątku skarżących i ich oszczędności, są oni w stanie uiścić opłatę sądową od apelacji. W szczególności sądy zauważyły, że zważywszy na rodzaj działalności gospodarczej prowadzonej przez skarżących oraz przychody, jakie z niej osiągali, skarżący powinni byli zgromadzić środki na pokrycie kosztów

postępowania z wyprzedzeniem. W związku z nieuiszczeniem przez skarżących opłaty sądowej od apelacji w lutym 2013 r. wniesiona przez nich apelację odrzucono.

W skardze do ETPC, zarzucając naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC, podnieśli, że ich prawo dostępu do sądu zostało naruszone poprzez żądanie od nich uiszczenia, tytułem opłaty sądowej od apelacji, kwoty powyżej 60 000 złotych.

Trybunał stwierdził, że wniesiona przez skarżących apelacja od wydanego wobec nich wyroku stanowiła dla nich rzeczywisty problem, biorąc pod uwagę, z jednej strony, znaczną wysokość spornych kwot, a z drugiej strony, sytuację finansową, w jakiej znajdowali się w chwili wniesienia apelacji. Jak zauważył ETPC, z uzasadnień orzeczeń sądów krajowych nie wynika, aby odmowa zwolnienia skarżących z obowiązku uiszczenia spornych kosztów była oparta na okoliczności, że apelacja w sposób oczywisty nie zasługiwała na uwzględnienie. Zatem celem tej odmowy była jedynie ochrona interesów majątkowych Skarbu Państwa, a nie zapobieżenie paraliżowania sądów żądaniami stanowiącymi nadużycie lub bezzasadnymi.

W dalszej kolejności ETPC, odnosząc się do uzasadnień postanowień sądów krajowych, stwierdził, że nie wydaje się, aby sądy krajowe odpowiedziały na argumenty skarżących dotyczące ich niezdolności do pokrycia kosztów wniesienia apelacji. Zauważył też, że sądy – które uznały, że skarżący powinni byli zadbać o wcześniejsze zgromadzenie środków na pokrycie kosztów postępowania – przyjęły założenia, które nie znajdowały rzeczywistego potwierdzenia w materiale faktycznym przedstawionym im przez skarżących. Trybunał stwierdził ponadto, że w wyniku wspomnianych rozstrzygnięć sądów krajowych apelacja skarżących została odrzucona i nie mieli możliwości poddania swojej sprawy rozpoznaniu przez sąd apelacyjny.

Z tych względów Trybunał doszedł do wniosku, że obowiązek pokrycia przez skarżących kosztów postępowania stanowił nieproporcjonalne ograniczenie ich prawa dostępu do sądu. Tym samym uznał, że doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.

**Wyrok Izby z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie *Grosam przeciwko Republice Czeskiej* (skarga nr 19750/13)**

**Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do rzetelnego procesu sądowego – art. 2 Protokołu nr 7 – brak niezawisłości i bezstronności sądu dyscyplinarnego**

Skarżący jest obywatelem czeskim, który pracował jako komornik/urzędnik egzekucyjny (*soudní exekutor*) zajmujący się egzekwowaniem wykonywania, między innymi, prawomocnych orzeczeń sądów cywilnych i wyroków arbitrażowych w imieniu państwa. W 2010 r. Minister Sprawiedliwości wniósł przeciwko niemu powództwo dyscyplinarne za rzekome uchybienia do izby dyscyplinarnej sędziów (*kárný senát*) Naczelnego Sądu Administracyjnego, działającej jako organ dyscyplinarny. Sąd uznał dyscyplinarny uznał go za winnego i ukarał grzywną. Skarżący odwołał się do Sądu Konstytucyjnego, podnosząc, że w jego sprawie prawo karne procesowe nie było przestrzegane, w szczególności zasada domniemania niewinności, obowiązek sądu do zbierania dowodów oraz prawo do odwołania. Ponadto Skarżący twierdził, że został oskarżony o popełnienie przestępstwa, a sąd dyscyplinarny nie był „najwyższym sądem" w rozumieniu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i jej Protokołu nr 7. We wrześniu 2012 r. odwołanie to zostało oddalone jako bezzasadne. Sąd Konstytucyjny stwierdził, że nie dokonuje kontroli zgodności z ustawami zwykłymi, tylko z prawem konstytucyjnym, oraz uznał, że sąd dyscyplinarny przedstawił przekonujące i logiczne uzasadnienie swojej decyzji.

W skardze do ETPC, skarżący, powołując się na art. 6 ust. 1, ust. 2 i ust. 3 lit. d (prawo do rzetelnego procesu) oraz art. 2 Protokołu nr 7 do Konwencji (prawo do odwołania w sprawach karnych), zarzucił, w szczególności, że: 1) domniemanie niewinności nie było przestrzegane w jego sprawie; 2) Sąd Konstytucyjny nie odniósł się do wielu jego argumentów; 3) nie było możliwości odwołania się od decyzji Naczelnego Sądu Administracyjnego, którą uznał za podlegającą prawu karnemu, pomimo faktu, że nie można go uznać za „najwyższy sąd" ze względu na jego skład i brak wystarczających gwarancji co do jego fachowości i niezależności, ponieważ składał się z sześciu członków, spośród których tylko dwóch było sędziami zawodowymi.

Trybunał uznał, że skargi skarżącego podlegały rozpatrzeniu na podstawie art. 6 EKPC i przepis ten w aspekcie cywilnym miał zastosowanie do postępowania.

W kwestii tego, czy izba dyscyplinarna NSA była „niezależnym i bezstronnym sądem ustanowionym ustawą". Zauważył, że skarżący nie kwestionował ani kompetencji technicznych i moralnych sędziów zawodowych, ani ich powołania, lecz obiektywną bezstronność sędziów niezawodowych i tryb ich wyboru.

W odniesieniu do niezależności składu orzekającego izby dyscyplinarnej NSA, Trybunał zauważył, że proces wstępnej selekcji asesorów – wyłonionych w drodze losowania z list, na których znajdowały się nominacje całkowicie zależne od uznania takich podmiotów jak Prezes Izby Komorniczej, Prokurator Generalny, Prezes Czeskiej Izby Adwokackiej oraz dziekani wydziałów prawa uczelni publicznych – nie był przejrzysty i nie istniały z góry określone kryteria wyboru. Ponadto, jak podkreślił ETPC, nie istniały gwarancje przed naciskami zewnętrznymi i potencjalną zależnością z Ministrem Sprawiedliwości. Szkodziło to, w ocenie Trybunału, pozorom niezależności.

W odniesieniu do obiektywnej bezstronności izby dyscyplinarnej NSA, Trybunał podzielił obawy skarżącego, że jedna trzecia jej członków była jego bezpośrednimi konkurentami. Trybunał uznał, że gwarancje niezależności asesorów były niewystarczające, podważając bezstronność izby dyscyplinarnej jako całości.

W odniesieniu zaś do Sądu Konstytucyjnego, Trybunał zauważył, że organ ten nie był właściwy do kontroli nie był właściwy do kontroli przestrzegania prawa powszechnego. Chociaż mógł stwierdzić, że procedura nie była zgodna z Konwencją, nie mógł przeprowadzić pełnego ponownego przesłuchania i nie mógł naprawić uchybień izby dyscyplinarnej.

Podsumowując, ETPC stwierdził, że skoro izba dyscyplinarna NSA nie spełniała wymogów „niezależnego i bezstronnego sądu", a Sąd Konstytucyjny nie był w stanie w pełni zbadać sprawy, to zostało naruszone prawo skarżącego do rzetelnego procesu. Trybunał, większością głosów 4 do 3, uznał, że w sprawie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji.

**Wyrok Izby z dnia 28 czerwca 2022 r. w sprawie *M.D. i inni przeciwko Hiszpanii* (skarga nr 36584/17)**

**Naruszenie art. 8 EKPC – prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego – gromadzenie akt przez policję w Katalonii dotyczących sędziów wyrażających poglądy na temat niezależności tego regionu od Hiszpanii**

Skarżący to 20 obywateli Hiszpanii będących katalońskimi sędziami. W lutym 2014 r. wraz z 13 innymi sędziami byli oni autorami manifestu, w którym przedstawili swoją opinię, że naród kataloński powinien mieć „prawo do decydowania" (o niepodległości Katalonii) na mocy konstytucji i prawa międzynarodowego. Na łamach gazety „La Razón" ukazał się artykuł na temat tego manifestu, który zawierał dane osobowe i zdjęcia sędziów uzyskane z policyjnej bazy danych. Z inicjatywy sędziów wszczęto postępowanie karne, w którym domagali się oni odszkodowania. Skarga została jednak oddalona, przy czym sędzia śledczy uznał, że chociaż fakty będące przedmiotem śledztwa stanowiły przestępstwo, to nie było wystarczających podstaw do przypisania ich konkretnej osobie. Sędziowie odwoływali się dwukrotnie, ale ich odwołania były oddalane, w ostatniej instancji w kwietniu 2016 r. W 2014 r. złożyli do Agencji Ochrony Danych, aczkolwiek bezskutecznie, skargę dotyczącą wydanego artykułu, wymieniając zarówno Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i „La Razón". Także w 2014 r. związek zawodowy służby cywilnej Manos Limpias bezskutecznie złożył skargę i późniejszą apelację przeciwko sędziom, którzy podpisali manifest, do Rady Głównej Sądownictwa.

W skardze do ETPC podniesiono zarzuty naruszenia: art. 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego), art. 10 (wolność słowa) oraz art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) Konwencji. Skarżący podnieśli w skardze, że policja bez uzasadnienia sporządziła na ich temat akta, wykorzystując zdjęcia policyjne, które następnie wyciekły do prasy, a ponadto skarżyli się na postępowanie dyscyplinarne przeciwko nim za wyrażanie swoich poglądów oraz na to, że śledztwo w sprawie ich zarzutów było nieodpowiednie.

Trybunał przypomniał, że głównym celem art. 8 EKPC jest zapobieganie ingerencji policji w prywatność życia prywatnego lub rodzinnego jednostki, jej mieszkania lub korespondencji. Jednakże przepis ten wiąże się z obowiązkiem aktywnej

ochrony jednostki przed arbitralną ingerencją władz w jej prywatność.

Odnosząc się do raportów policyjnych, Trybunał zauważył, że nie istnieje żaden krajowy przepis prawny zezwalający na sporządzanie takich raportów bez związku z przestępstwem. Jak zauważył ETPC, raporty zawierały dane osobowe, zdjęcia i pewne informacje zawodowe (częściowo pobrane z policyjnej bazy danych identyfikacyjnych), oraz, w niektórych przypadkach, poglądy polityczne. Trybunał stwierdził, że samo istnienie takich raportów policyjnych stanowi naruszenie art. 8 Konwencji.

W odniesieniu do przecieku danych i wynikającego z niego śledztwa, Trybunał stwierdził, że w sprawie bezsporne było, że zdjęcia i niektóre inne informacje pochodziły z policyjnej bazy danych identyfikacyjnych. Władze krajowe ustaliły, że za wyciek odpowiedzialne było państwo hiszpańskie. Wprawdzie od niektórych świadków odebrano zeznania, jednakże dla skuteczności dochodzenia w sprawie przecieku konieczne byłoby odebranie zeznań od starszego szefa policji w Barcelonie, do którego kierowane były raporty i który był odpowiedzialny za bazy danych, czego jednak nie zrobiono. Według ETPC, w związku z nieprzeprowadzeniem tych czynności dochodzeniowych, państwo nie wypełniło swoich zobowiązań wynikających z art. 8 Konwencji. Dlatego też jednogłośnie Trybunał orzekł o naruszeniu art. 8 EKPC.

W aspekcie zarzutu naruszenia art. 10 EKPC Trybunał uznał, że z faktu, iż postępowanie dyscyplinarne miało miejsce i zostało zamknięte bez nałożenia żadnej kary, nie można wyprowadzić żadnej sankcji ani efektu mrożącego. Trybunał stwierdził, że skarga na podstawie art. 10 jest niedopuszczalna jako oczywiście bezzasadna, ponieważ w jego ocenie wolność słowa skarżących sędziów została zachowana.

Po zbadaniu stanu faktycznego sprawy Trybunał uznał też, że nie ma potrzeby rozpatrywania skargi w zakresie zarzutu naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.